

Věkové skupiny a internet

Sociální skupiny na internetu

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Věkové skupiny a internet

- Velmi odlišné zkušenosti, možnosti a způsoby použití, schopností
  - Na začátek velmi hrubé rozdělení
-

Mladá generace – děti, adolescenti

- „Digital natives“ (Hargittai, 2010)
- Rychle a poměrně jednoduše se učí zacházet s internetem („přirozený proces“)
- Velká motivace – sociální užití v kolektivu
- Ale také otázka mediace ze strany dospělých
- Nemusí mít přístup a možnosti – výchova, rodinná situace
- Vývojové limity, odlišná zkušenost

Střední generace

- „Vynořující se dospělí“, střední věk
  - Většinou dobré zázemí, možnost přístupu, schopnosti (ale možné rychlé zaostávání)
  - Nejsilnější zastoupení aktivních uživatelů (i s ohledem na pořizovací možnosti)
-

Starší generace

- Nejsou „digital natives“
- Velký problém s motivací, schopnostmi, příležitostmi
- Chybí potřebné vybavení, není uzpůsobeno k použití, často chybí základní schopnosti
- Menší motivace k sociálnímu použití internetu
- malé zastoupení jejich okolí

Děti a internet – děti a média

- Dlouhá tradice zkoumání „působení médií“ na životy dětí
  - Stále nedostatek výzkumů
- Potřeba brát v úvahu kontext užívání všech médií – přenášení jednotlivých schopností, návyků
- Stále velká role TV (v domácnostech obecně)
- Ale s rozvojem technologií, jejich zlevňováním a kumulací více funkcí do jednoho přístroje lze očekávat také proměny v používání technologií
  - Dnes už použití mobilních zařízení – děti a tablety
- Z metodologického hlediska lze částečně vycházet z dřívějších poznatků
  - jednotlivá média obsahují často podobné aspekty (např. sledování filmu v TV a na počítači)

Základní přístup k dítěti jako uživateli internetu/médií

- Perspektivy zaměřené na média – vliv médií
  - důraz na negativní vliv
  - děti jako pasivní recipienti
  - delší tradice (častá perspektiva dospělého)
- Perspektivy zaměřené na dítě – interakce s médii
  - děti jako aktivní publikum
  - umí vybírat, mohou být kritické
  - významy které si na základě mediálních obsahů utváří jsou komplexnější, nejsou fixní, vznikají v konkrétním kontextu, který tvaruje přejímání významů
  - média navíc patří do prostředí dítěte (nová sociologie dětství)

Základní přístup k dítěti jako uživateli internetu/médií

- V současnosti převládá přístup sociálního konstruktivismu (viz Buckingham, 2000)
    - snaha dát „hlas dětem“
    - neužívat jen perspektivu dospělého
    - zohledňovat širší kontextuální podmínky i individuální rozdíly
  - Kritika: přehnaná naivita, dítěti připisuje schopnosti a možnosti, které většina z nich nemá
-

Malé děti: vývojová perspektiva

- Piagetovy stupně vývoje
- Zpracování informací - kognitivní procesy (nejen stadia)
- Předškolní děti – důraz na vzhled, salientní rysy, egocentričnost, fantazijní myšlení
- 4-5 let – média reprezentují, ale jen pravdivě
- 7-8 let více kritické myšlení
- 8-9 let – již dobré kauzální propojení

Malé děti: vývojová perspektiva

- Sociální vývoj
- Mladší děti: hrají si samy či jen v malých skupinkách
- Škola – vstup do ucelenějšího kolektivu
- Ranná adolescence – rozšiřování sociálních okruhů

První přístup

- Použití již od velmi raného věku (přehled v Holloway et al., 2013)
  - UK – třetina 3-4letých, 87 % 5-7 let
  - Německo – 21 % 6-7letých, 48 % 8-9 „at least rarely“
  - Finsko – 64 % 7letých
  - Rakousko – alespoň polovina 3-6 letých pravidelné použití
-

Přístup a použití

- „Zero to eight“ (Holloway et al., 2013)
  - *Video sharing sites are popular with children in this age group and are one of the first sites very young children visit.*
  - Videá, hry, postupně hledání informací (škola)
  - an emerging trend for very young children (toddlers and pre-schoolers) to use internet connected devices, especially touchscreen tablets and smartphones
-

Základní přístup k dítěti jako uživateli internetu/médií

- Děti obecně specifická skupina – tendence k ochraně, vymezení, restrikcím, regulaci
- Internet – celkově komplikovaná regulace, určen pro široké spektrum uživatelů
- Převládá souhlas s tím, že je potřebná regulace – *mediace* – ze strany státu, institucí, rodiny a především rodičů (či signifikantních druhých)

Digital citizenship

- Normy korektního a zodpovědného užívání technologií
  - Oblasti: participace, komerce, komunikace...
  - Otázky – práva, ochrany (privacy a security)
-

Mediace

- Média mohou být jednou z významných „autorit“ v životě dítěte
- Víra dětí v pravdivost, akurátnost mediálních sdělení
- Není důležitá jen „existence“ mediace či regulace, ale důraz na obsah, zaměření, chápání pro možnosti dítěte...

“Scott’s implementing Parental Controls on the computer.”

Typy rodičovské mediace

(jedna z možných klasifikací)

- Restriktivní mediace – pravidla a kontrola toho, jaká media a jak často, kde a se zaměřením na jaký obsah dítě používá
- „covieving“ – společné užití médií
- Instruktivní mediace – rozhovory, komentování obsahu
  - Pozitivní mediace – zaměřený na pozitivní aspekty (morální, zábavní)
  - Negativní mediace – zaměřena na upozornění na nerealističnost, nepravdivost
- U počítačů - užití blokovacího softwaru, monitoringu – ne moc časté

Rodičovská mediace

- Většina se týká restrikce frekvence užívání a obsahu sdělení
- Důležité i další typy mediace!
- U „covieving“ – problém – při absenci komentáře může být bráno jako souhlasný postoj ke sledovanému obsahu
- Instruktivní mediace – je třeba uzpůsobit věku dítěte
  - U menších dětí třeba jasně vyjádřit vlastní postoj (rodič jako nezpochybnitelná autorita)
  - Později již více zaměřit na podporu reflexe dítěte, brát v potaz jeho vlastní názor (otázky – „Co ty si o tom myslíš? Proč?“ příp. navádějící“...nemyslíš že pro to lze brát i takhle?“)
  - Zaměřit se nejen na prezentovaný obsah, ale na to, co např. chybí (stereotypy)
  - Také učit rozlišovat obsah od reklamy, identifikovat perzuazivní techniky

Širší regulace

- U komplexnějších a obecně rozšířených problémů vliv vyšších jednotek – organizací na ochranu dětí, institucí (školy), státních orgánů a nařízení
- Opět přesvědčení – dítě je třeba chránit
- Programy zaměřené na bezpečnost dětí v souvislosti s užíváním médií
- Dříve hlavně v souvislosti s TV – MPAA
  - – většina rodičů s cenzurou souhlasí
  - nemožnost naprosté kontroly – sledování TV v pokojích dítěte
- V USA - The Children's Internet Protection Act – mj. podpora instalace a užívání blokovacího softwaru ve školách
- Také ale ochrana práv na užití technologií
  - U nás program Internet do škol, tablety do škol
- Iniciativy dalších institucí: Safer internet project

Proč regulace? 1) Děti a reklama

- Dnes děti velmi významná skupina konzumentů (Calvert et al., 2002)
  - V dětství se formují určité návyky, které později definují dospělé konzumenty
  - Morální otázky – nakolik lze povolit reklamu cílenou na děti?
  - Problém – není vyvinutá schopnost rozpoznat propagační charakter sdělení (to kolem 7-8 let), problém s odkládáním uspokojení, dětský egocentrismus
  - Preference log, značek – bez další reflexe
  - Obtížnější na internetu – v TV nutné vymezení rozlišného obsahu (reklamní znělka), na internetu toto často chybí
  - Na druhou stranu i pozitivní kampaně zaměřené na děti
-

Působení reklamy – jídlo a výživa

- Jedním z diskutovaných problémů je působení médií za stravovací návyky dětí.
  - Jaké jídlo je – a jaké není – propagováno?
  - Jaké jídelní návyky jsou propagovány?
  - Nepravdivé či zavádějící informace o produktech.
  - Užívání specifických strategií na prodej jídla (hračky v balení atd.)
- Dnešním problémem jednak dětská obezita, nevyvážená strava.
- Také ale klesá věk, kdy děti začínají držet dietu.
- Starost o „tloušťku“ již u 6-letých dětí.

Proč regulace? 2) Nevhodné obsahy

- Dětská pornografie, publikování informací, agresivní obsahy – vše také spojeno s online vztahy
  - Pornografie online dostupná v mnoha formách, šíření prostřednictvím chatů, newsgroups...
    - I v „jemnějších formách“ – reklamní fotografie s nahotou
  - U dětí obava z publikování vlastních fotografií, materiálů
  - Publikování identifikujících informací
  - Limitovaná reflexe možných důsledků
  - Agresivní obsahy – často nejsou označeny, součást mnoha jiných kanálů (hry, youtube...)
  - Obava z navazování kontaktů (ústící až v osobní setkání)
    - stranger danger
-

Proč regulace? 3) Násilí

- Méda učí děti určité chování – často diskutováno právě násilné chování
- Hlavně otázka u vystavení podobného obsahu u malých dětí
  - otázka kognitivního zpracování – preference vnějších aspektů, ne moc reflexe obsahu a důsledků
- U malých dětí primární aktivita sledování videí a hry
- Vliv mohou mít násilné počítačové hry
  - specifické vlastnosti jako užití vlastního hlediska a realistické prostředí (identifikace)
- U TV – podobné faktory zvyšují agresivitu krátce po vystavení
  - otázka dlouhodobého vývoje
- U interaktivních her navíc aktivní role, rozhodování – může upevňovat volbu agresivních odpovědí
- Ovšem výzkumu toto spíše nepotvrzují
  - Potřeba longitudinálních studií

Edukační potenciál – televize, narativní formy

- U malých dětí celkově efektivnější učení v real-timu, v opravdovém prostředí
- Již cca od 2 let pozornost přitahují aspekty sdělení signalizující, že sdělení je určeno pro děti
- Příklady z TV
  - TV show Sesame Street – pro předškolní děti, založená na výzkumech, názorech expertů – edukační cíle
  - TV show Mister Rogers' Neighborhood – na rozvoj sociálních a emočních kompetencí
  - U obou prokázán pozitivní efekt u diváků
- Seriály i na internetu – zde navíc možnost manipulace, interaktivita – ale opět i menší kontrola

Edukační potenciál – počítače, internet

- CAL (computer-aided learning), E-learning
- Internet ve školách – informace i komunikace (např. konzultace s učiteli)
- Internet – ke skupinovému řešení školních úkolů; jako zdroj informací - podporováno i rodiči

---

Pozitivní vliv médií

- Většinou zdůrazňována edukace
    - *Učení se opakováním*
    - *Jazykový rozvoj*
    - *Počítání*
  - Ale média podporují také socializaci
    - Prostřednictvím hrdinů v médiích
    - U počítačů hl. hraní her – ale rozdíly podle frekvence a délce užívání
    - Ještě před první peer-skupinou
    - Umožněním sociální interakce, i v bezpečném online prostředí
-

Negativní vliv

- Vystavení nevhodnému obsahu (především TV v pozadí – zde nejen programy pro děti)
  - Desenzibilace – hlavně u násilí
  - Ovšem, samotná desenzibilace vůči násilí neznamena nárůst samotného aktivního jednání
- „Displacement Effect“ – média nahrazují a vytlačují dřívější aktivity (např. trávení času venku, s přáteli, hrou)
- Hodně diskutováno s ohledem na rodinnou interakci
  - Otázka „idealizace“ a nostalgie dětství; média dnes již tvoří přirozenou součást prostředí, v němž dítě vyrůstá
  - Dříve také důraz pouze na objem času stráveného vystavením či interakcí médii – taková konceptualizace je však nedostatečná

Adolescenti a internet

- V pubescenci velký nárůst významu vrstevnických vztahů
- Dnes realizovány z významné části přes internet či komunikační technologie
- Internet jako příležitost: rozvoj vztahů rozvoj a explorace identity, také rozvoj občanského života, jako významný zdroj informací (viz Subrahmanyam & Smahel, 2011)
- Ale také jako potřeba – neužívání může vést k vyloučení, zhoršení prospěchu atd.

Adolescenti a internet

- Mohou být velké výhody pro well-being
  - Rich get richer a social compensation
    - Více faktorů
    - SNS: role postoje (vlastní i okolí), způsobu užití, sebehodnocení, zpětné vazby (Valkenburg, 2006; Baker et al., 2006)
  - Také nebezpečí: SEM, pornografie, meeting strangers, kyberšikana, excesivní používání internetu
-

EUKO

Figure 1: Children's use of SNS by country and age

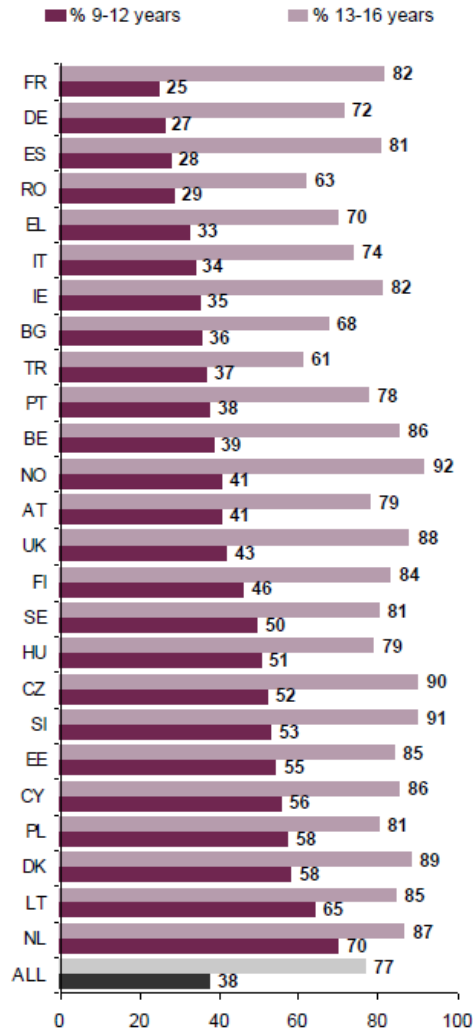

Figure 2: Patterns of SNS use by age and country

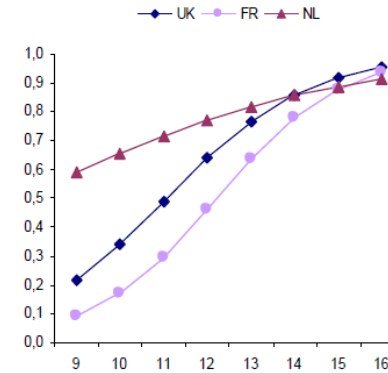
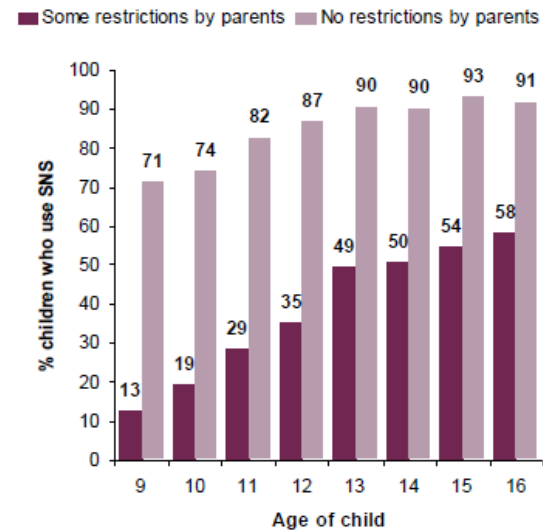

Figure 5: Children's use of SNS by age and whether parents regulate their SNS use

QC313: Do you have your OWN profile on a social networking site that you currently use, or not?

Base: All children who use the internet.

EUKO

Among 9-16 year old internet users in Europe, in the past year:

40%

have "looked for new friends on the internet"

15%

have "sent personal information to someone that I have never met face-to-face"

34%

have "added people to my friends list or address book that I have never met face-to-face"

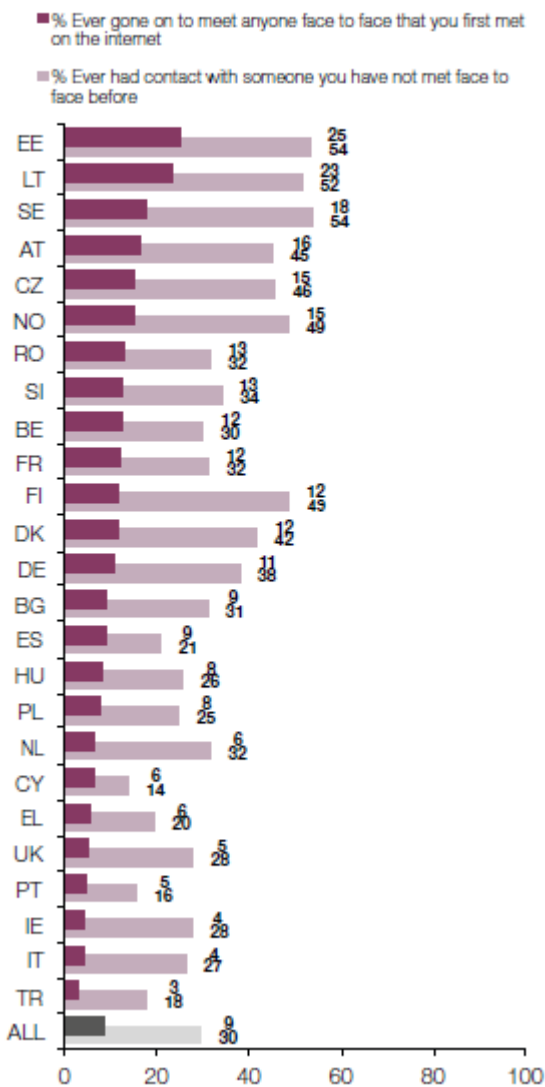
14%

have "sent a photo or video of myself to someone that I have never met face-to-face"

16%

have "pretended to be a different kind of person on the internet from what I really am"

Whether child has met new people online and then met them offline

Sexual content

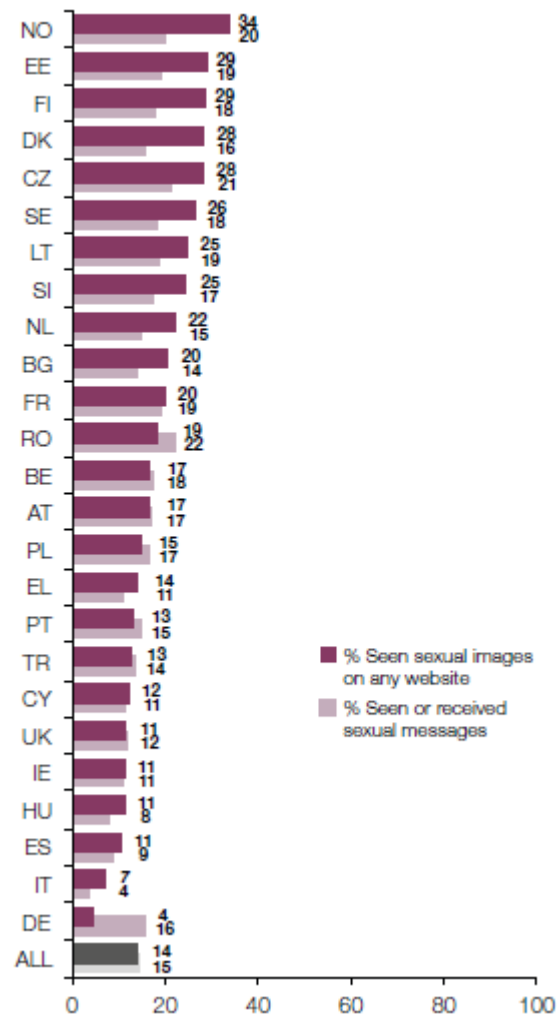
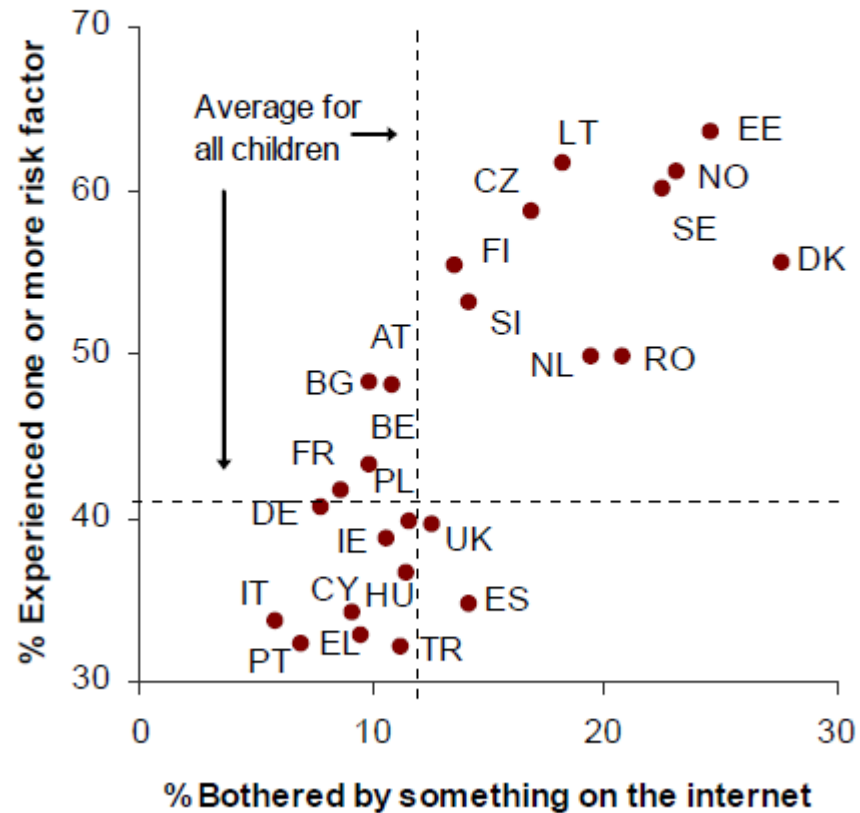

Figure 3: Children who have encountered one or more online risk factors by percentage of children who have been bothered by something online

---

„Střední generace“

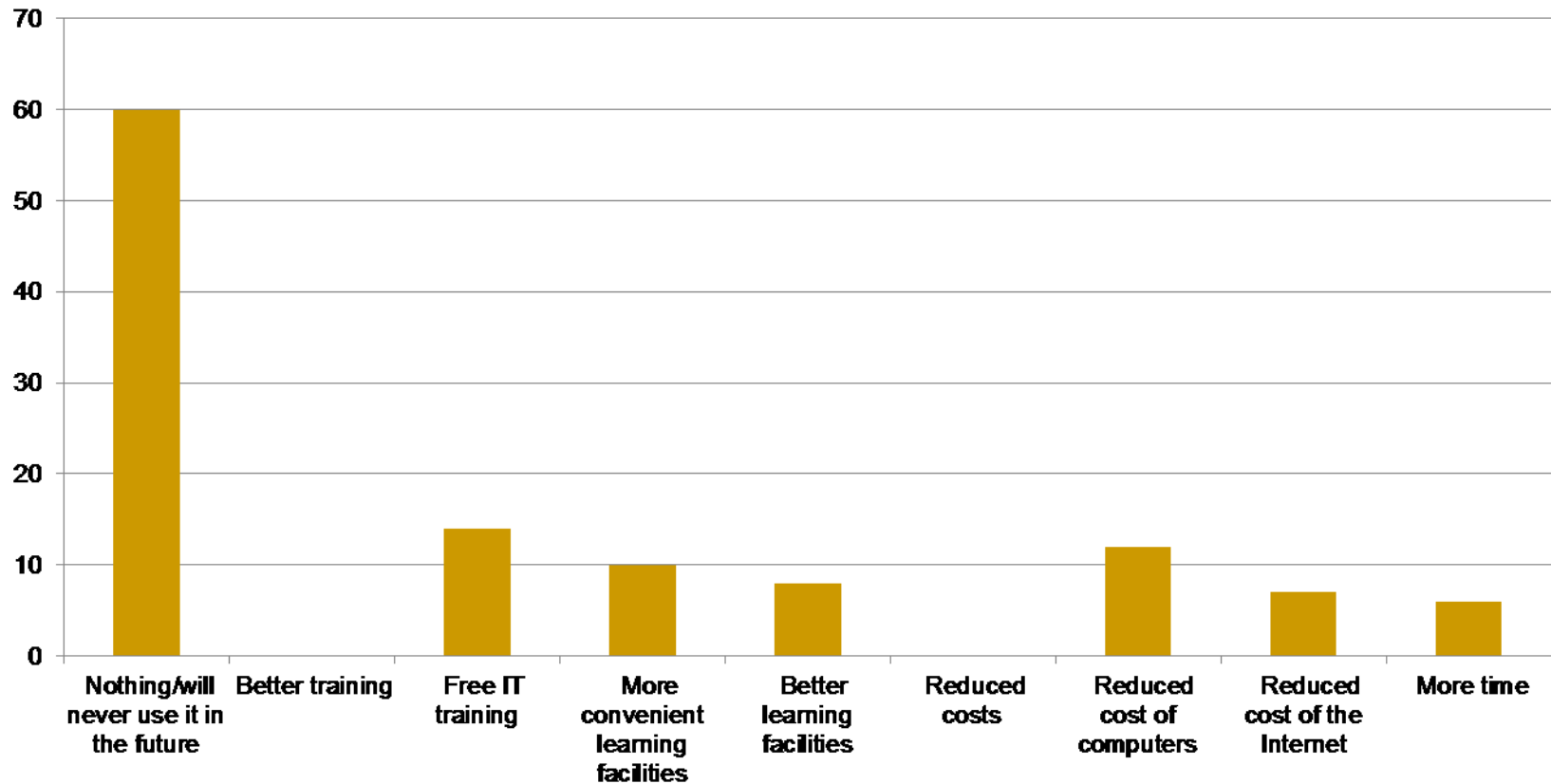
- Poměrně frekventované použití
    - Rozdíly – viz minulá hodina
    - Použití - podrobnější diferenciací kohort
  - Spousta early adopters
    - Finanční možnosti
  - Vývojové hledisko
    - Stabilní názory - civic engagement
    - Práce a rodina
  - Rozdílné vzorce použití platformem a aplikací
    - Návaznost na sociální okruhy, vlastní zkušenost
  - „Střet“ s mladšími věkovými skupinami
    - Odlišný účel aplikací
    - Odlišný diskurz
-

Starší generace

- Jen velmi málo poznatků
- Výzkum teprve v počátcích – ale obrovsky sílí jeho význam

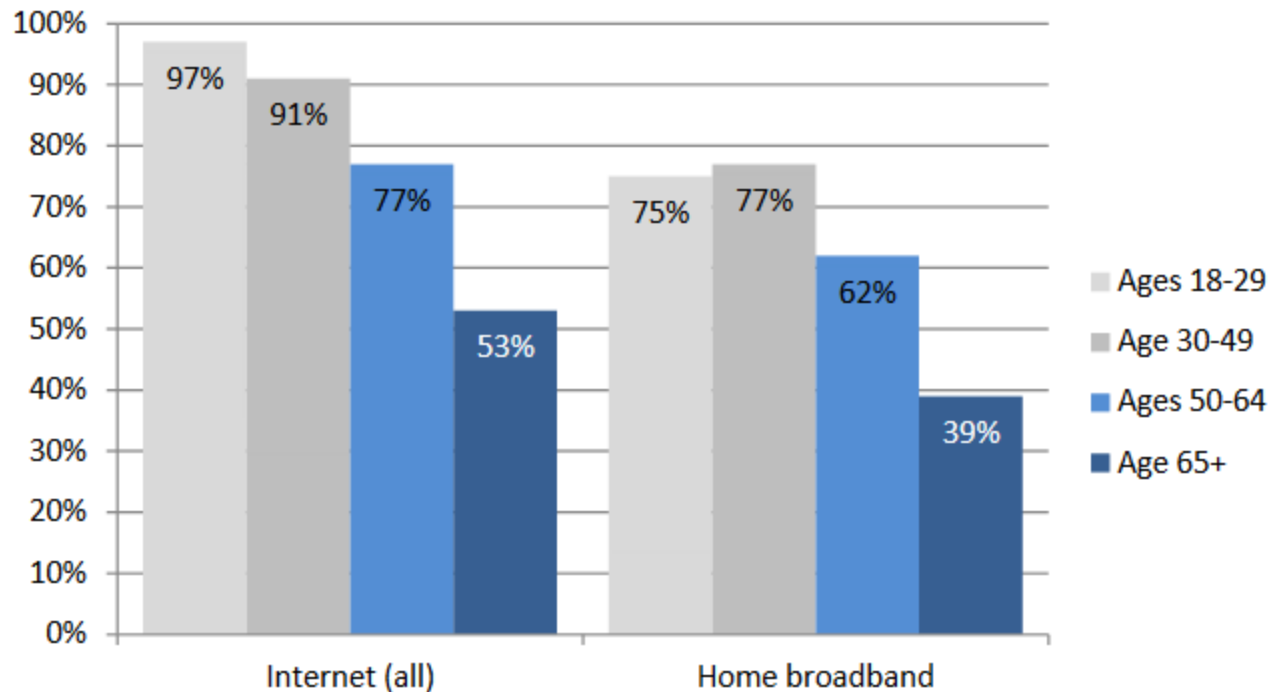
Factors which may encourage future use of the Internet (Morris et al., 2007)

Zickuhr, K., & Madden, M. (2012). Older adults and internet use. Pew Internet & American Life Project, 6.

Internet and home broadband use by age group

% of all adults in each age group who go online, and also who have broadband at home

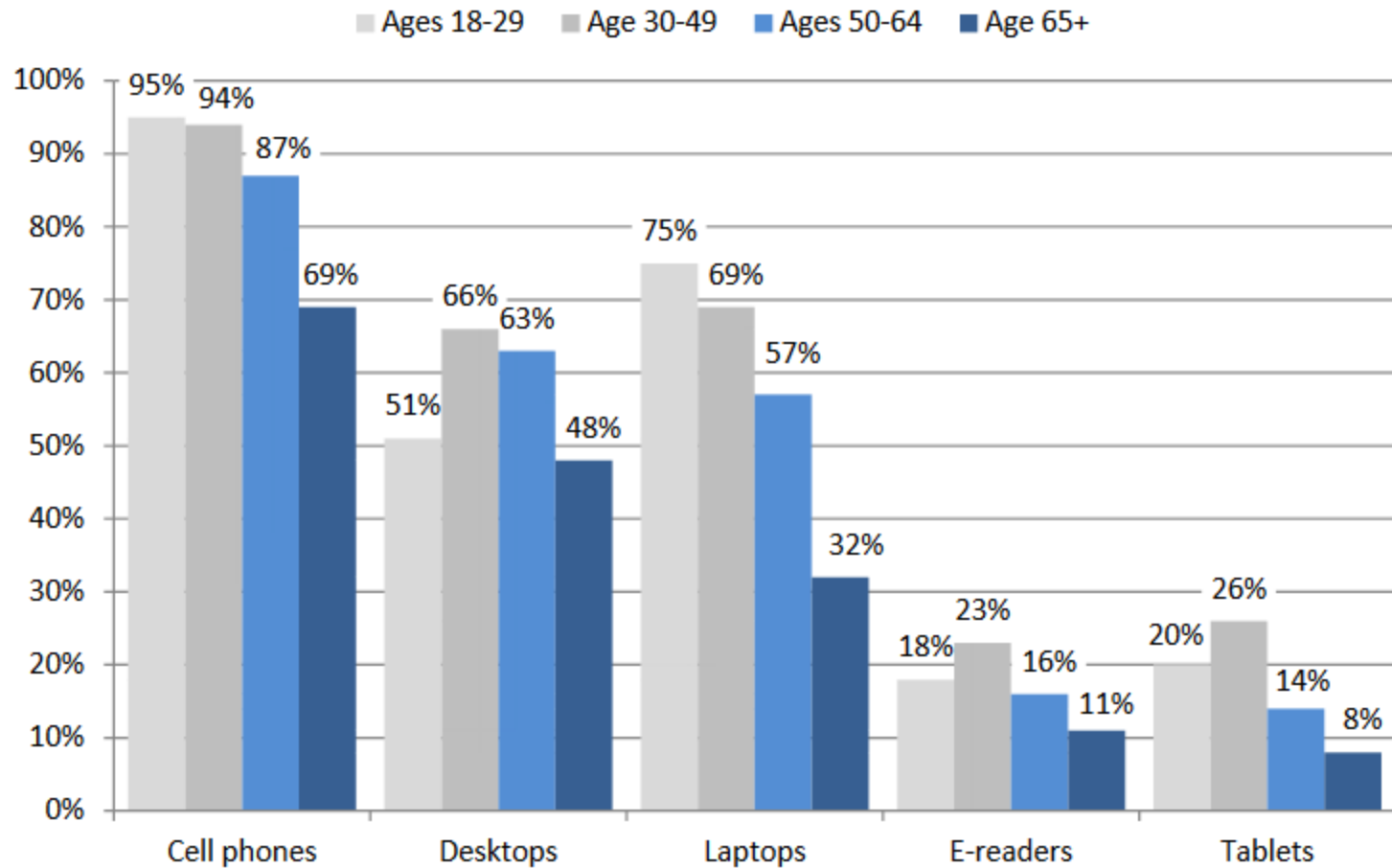

Zickuhr, K., & Madden, M. (2012). Older adults and internet use.

Pew Internet & American Life Project 6

Gadget ownership by age group

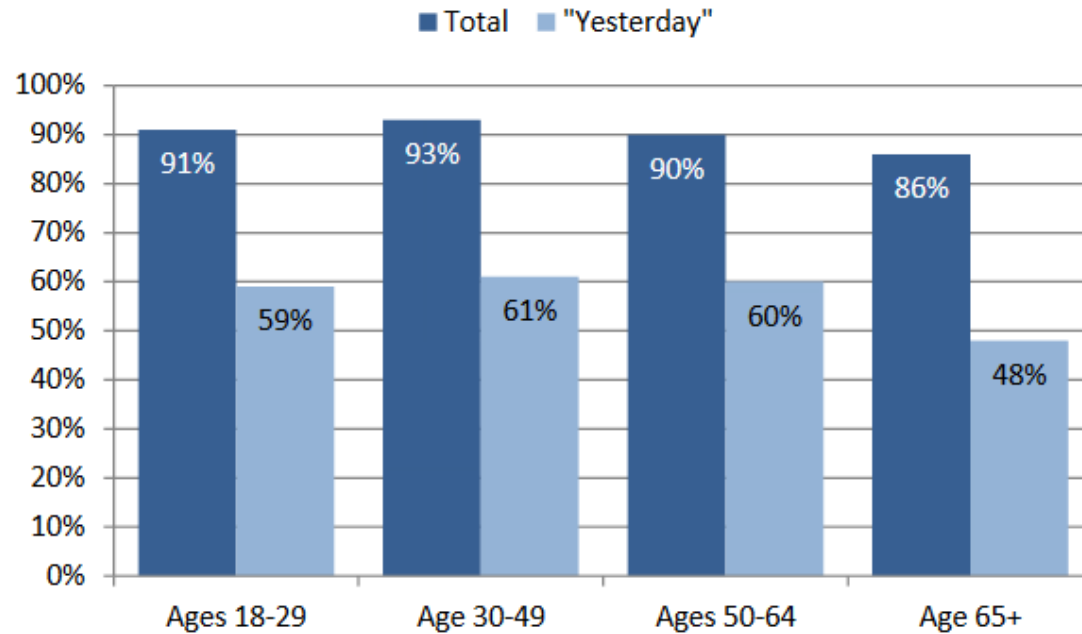
% of American adults in each age group who own each of the following gadgets

Zickuhr, K., & Madden, M. (2012). Older adults and internet use. Pew Internet & American Life Project, 6.

Email use by age group

% of adult internet users in each age group who use email

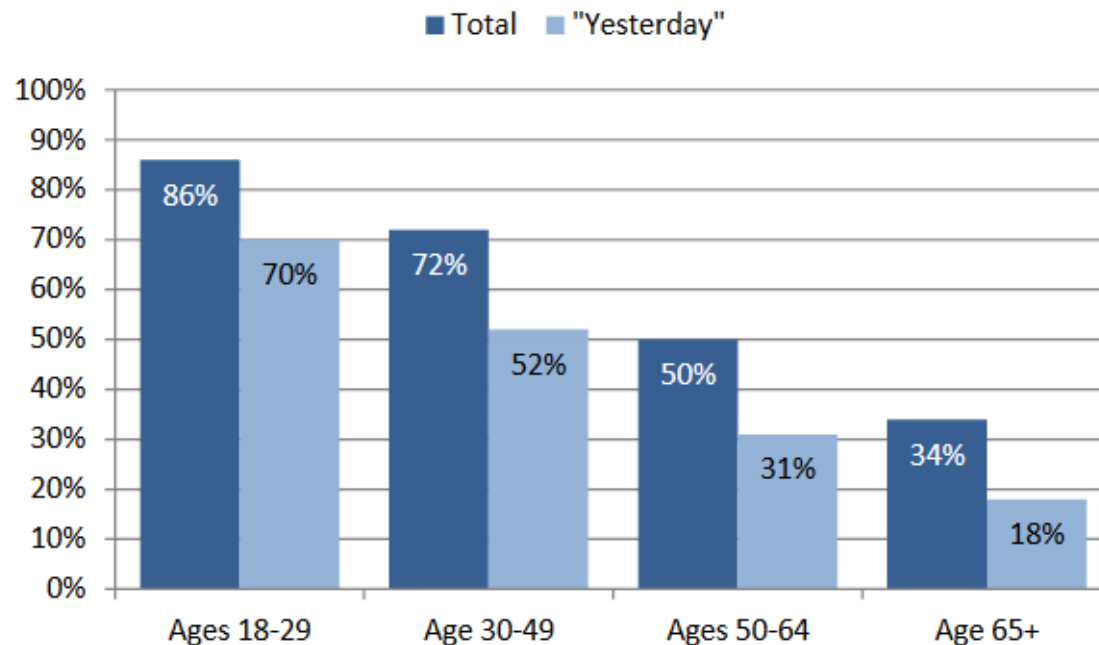

Source: Pew Research Center's Internet & American Life Project January 20-February 19, 2012 tracking survey of 2,253 adults age 18 and older. Interviews were conducted in both English and Spanish, by landline and cell phone. Margin of error is plus or minus 2.7 percentage points for results based on internet users [n=1,803].

Zickuhr, K., & Madden, M. (2012). Older adults and internet use. Pew Internet & American Life Project, 6.

Social networking site use by age group

% of adult internet users in each age group who use social networking sites

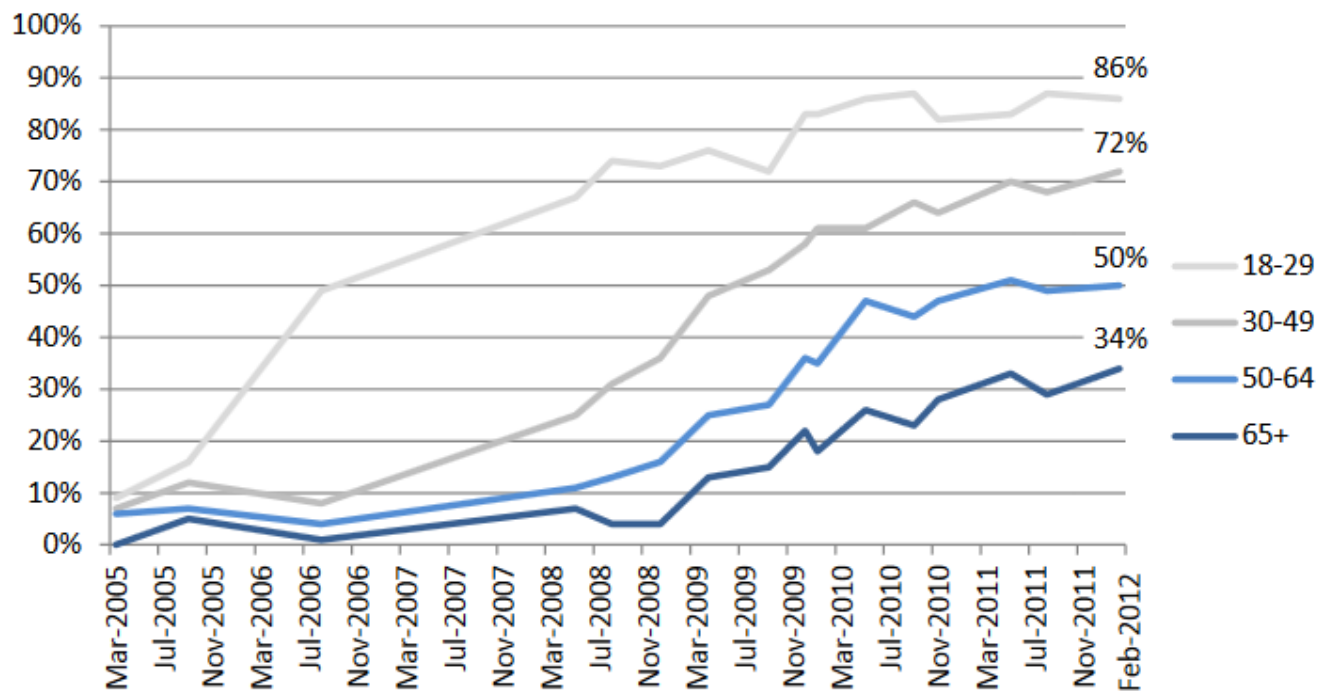

Source: Pew Research Center's Internet & American Life Project January 20-February 19, 2012 tracking survey of 2,253 adults age 18 and older. Interviews were conducted in both English and Spanish, by landline and cell phone. Margin of error is plus or minus 2.7 percentage points for results based on internet users [n=1,803].

Zickuhr, K., & Madden, M. (2012). Older adults and internet use. Pew Internet & American Life Project, 6.

Social networking site use by age group, 2005-2012

% of adult internet users age 18+ who use social networking sites

Source: Pew Internet & American Life Project Surveys, March 2005-February 2012.

Macek, J., Macková, A., Škařupová, K., & Waschková Císařová, L. (2015). Old and new media in everyday life of Czech audiences.(Research report.).

TAB. 2: AGE OF THE NON-USERS

	TV	PC	Internet	Mobile phone	Smart-phone	SNS	Books
18–29 years	14.1%	13%	3.5%	5.9%	35.4%	17.3%	40%
30–39	6.5%	14.1%	4.7%	6%	39%	38.1%	34.4%
40–49	7.4%	17.6%	11.9%	9.5%	50.3%	62.5%	32.1%
50–59	6.1%	24.5%	22.3%	12.1%	65.9%	76.8%	36.9%
60–69	6.3%	36.1%	36.4%	9.5%	83.5%	85.1%	32%
70+	6.9%	65.3%	67.3%	27.3%	94.2%	95%	31.9%
p	< 0.01	< 0.001	< 0.001	< 0.001	< 0.001	< 0.001	< 0.05
n	1997	1997	1997	1998	1999	1998	2000

Macek, J., Macková, A., Škařupová, K., & Waschková Císařová, L. (2015). Old and new media in everyday life of Czech audiences.(Research report.).

TAB. 11: SOURCES OF NEWS IN AGE GROUPS

	TV	Radio	Print	Internet
18–29 years	65.9%	14%	16.8%	54.6%
30–39	77.7%	26.6%	22.5%	54.7%
40–49	84.5%	37.5%	31%	50.3%
50–59	86.6%	39.7%	31.2%	42%
60–69	94%	43%	33.5%	27.8%
70+	90.4%	41.5%	45.4%	13.8%

The position of TV broadcasting and the TV set (which is used not only for receiving broadcasting but also as a screen for DVD and blue-ray players, computers and gaming consoles) in the consumption of popular content is illustrated by tab. 12.

Starší generace

„Problémy“ s použitím internetu stoupají s věkem

Problém i se samotným konceptem internetu – nemožno využívat jeho výhod

- Morris, A., Goodman, J., & Brading, H. (2007)
- Ptali se, jestli vědí, co je to internet (“an international network of computers that are linked up to exchange information“) a k čemu se používá?
- Všichni respondenti v letech 55 - 64 znali termín, definici, funkcionalitu
- Jen třetina v letech 85–94

Problém s postojem:

- Iyer & Eastman (2006) - Senioři s pozitivním postojem k internetu: více jej používají, více nakupují online
-

Starší 50 let (Morris et al., 2007)

Reasons for interest in using a computer	Reasons for lack of interest in using a computer	Reasons for not using the Internet
Word processor; e-mail; internet	Getting too old to bother. Can't be bothered	Not a technology of our age group, but something for younger people
To send e-mails to relations abroad	Wouldn't be good—takes brains	“No need for Internet access”, since family and friends live close by
Recreation and knowledge Incredible amount of info and avoiding being a 'dinosaur'	No use to me Should be (interested) but not really. Don't have one. Too complicated	

Starší 50 let (Morris et al., 2007)

Reasons for interest in using a computer	%	Reasons for lack of interest in using a computer	%	Reasons for not using the Internet	%
Word-processing and letters	35	Age/ feeling "too old"	46	Lack of interest	60
E-mail and communication	33	Not interested/don't want to	20	Lack of access to a computer	29
Internet	32	Can't be bothered/too much effort	17	Lack of access to the Internet	18
Information and research	19	Too difficult/too complicated	14	Feeling "too old"	12
Leisure	11	Don't think computers are useful	14	Lack of computer skills	7
Learning	10	No computer	11	Cost of buying a computer	6
Keeping up with the times	10	Physical discomfort or accessibility problems	11	Cost of Internet access	4
Finance	10	Take advantage of other people's skills (rather than using a computer themselves)	6	Fear of modern technology	5
Work	6	Other	17	Not enough time	5
Other	20			Physical disability impeding access	2

Etnicita a národnost

- **Problematické závěry - metodologické problémy**
    - Měření etnicity
    - Postavení v rámci státu/kultury – problematická komparace (např. afroameričané v USA a Romové u nás)
    - Confoundings - SES
-

Etnicita a národnost

- Obecně: nižší použití i nižší skills (Mossberger & Tolbert 2003)
    - SES
  - Specifický způsob užití
    - „giving voice“(Mehra, Merkel & Bishop 2004)
  - Vymezování skupin na internetu
    - Návaznost na offline vymezení skupiny
  - Zapojování se do širších sociálních procesů?
-

Digital divide - Gender

- Gender – dochází k vyrovnávání v přístupu, i frekvenci použití
  - ALE - odlišnosti ve způsobu použití
    - Nejmarkantnější – hraní online her
    - Subtilnější – důvody užití SNS u adolescentů
    - Lenhart & Madden (2007): chlapci více používají SNS k flirtování či nacházení nových přátel
    - Baker (2009) dívky užívají SNS více, více komunikují se stávajícími přáteli
-

Gender a sexualita

- Sexualita jako jeden z důležitých znaků identity
    - Ovlivňuje sebepojetí i chování
  - Online: fyzická distance X necenzurujeme chování
  - Potenciál pro rozvoj genderu a sexuality – multiplicita identit
  - „As Reid (1996) argued, the internet is a very non-transparent medium, where gender, sexuality, identity, and corporeality are beyond the plane of certainty“ (in Ross, 2005; p. 345)
-

Gender a sexualita

„The spectrum of sexual subcultures on the Internet encompasses **homosexuality** and **bisexuality** (e.g., Heinz, Gu, Inuzuka, & Zender, 2002; Lev et al., 2005; Nip, 2003), **transsexual/transgender/transidentical** people (e.g., Gauthier & Chaudoir, 2004; Shapiro, 2004), **cross-dressers** (Hegland & Nelson, 2002), as well as recreational **sadomasochists** (e.g., Palandri & Green 2000), practitioners of different kinds of **fetishism** (e.g., Newman 1997) and **polyamory** (e.g., Barker 2005) or **asexuals** (e.g., www.asexual-ity.org). The opportunities for empowerment may come with the risk of renewed discrimination, if participation in public Internet forums does not remain anonymous.“

Gender a sexualita

- Velký potenciál realizovat vztahy, které by bylo možno offline navázat jen s obtížemi (Ross, 2005)
  - „Coming-out“ online
  - Více fází: lurking, learning, understanding, acting
  - Bezpečné prostředí (relativně): anonymita, distance, rychlé ukončení vztahů
-

Traen, Nilsen, & Stigum, 2006, Norsko

V Norsku, použití pornografických obsahů, 18-49

- V časopisech:

- Muži: 96 %
- Ženy: 73 %

- Na internetu

- Muži: 63 %
  - Ženy: 14 %
-

Gender a sexualita

Online pornografie u dospělých a adolescentů v USA (Doring, 2009)

- Dospělí: více u mužů, mladých lidí, homosexuálů a bisexuálů, sexuálně aktivních, bez vyznání, svobodných, s vyšším stupněm vzdělání
  - Adolescenti: více afroameričané, starší, z rodin s nižším vzděláním a menším SES
  - USA, 10–17: necílené SEM online 25 %; 6 % velmi rozrušeno (Mitchell, Finkelhor, & Wolak, 2003, p. 9).
-

Gender a sexualita

- Sexuální subkultury na internetu (viz Doring, 2009)
  - Materiály, interakce, kontakty
  - Pro interakci i veřejnou sebe-expresi
  - I politická aktivita
-

Gender a sexualita

- Otázka normální vs. deviantní (velmi kulturně specifické)
  - Liberalizace vs. morální panika
  - Hate-speeches, hrozba diskriminace
-

Gender a sexualita

- Ale také rizika (Döring, 2009)
- Nejčastěji spojována s riziky pro děti
  - cyberstalking, meeting strangers, nechtěné vystavení SEM, dětská pornografie
- V online i offline světě
- Posilování negativních – rizikových – subkultur, šíření pornografie (výhody digitální informace), nebezpečné kontakty, normativní působení
- Zde zas „nevýhoda anonymity“

Literatura

- □Dijk, J. Van, & Hacker, K. (2003). The Digital Divide as a Complex and Dynamic Phenomenon, (September 2000), 315–326.
- □Döring, N. M. (2009). The Internet's impact on sexuality: A critical review of 15years of research. *Computers in Human Behavior*, 25(5), 1089–1101. doi:10.1016/j.chb.2009.04.003
- □Döring, N. M. (2009). The Internet's impact on sexuality: A critical review of 15years of research. *Computers in Human Behavior*, 25(5), 1089–1101. doi:10.1016/j.chb.2009.04.003
- □Gil de Zúñiga, H., Veenstra, A., Vraga, E., & Shah, D. (2010). Digital Democracy: Reimagining Pathways to Political Participation. *Journal of Information Technology & Politics*, 7(1), 36–51. doi:10.1080/19331680903316742
- □Lee, E., & Leets, L. (2002). Persuasive Storytelling by Hate Groups Online Examining Its Effects on Adolescents. *American Behavioral Scientist*, 45, 927–957. doi:10.1177/0002764202045006003
- □Mehra, B., Merkel, C., & Bishop, a. P. (2004). The internet for empowerment of minority and marginalized users. *New Media & Society*, 6(6), 781–802. doi:10.1177/146144804047513
- □Min, S.-J. (2010). From the Digital Divide to the Democratic Divide: Internet Skills, Political Interest, and the Second-Level Digital Divide in Political Internet Use. *Journal of Information Technology & Politics*, 7(1), 22–35.
- □Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2003). The exposure of youth to unwanted sexual material on the internet: A national survey of risk, impact, and prevention. *Youth & Society*, 34(3), 330–358.
- □Mossberger, K., & Tolbert, C. J. (2003). “ Race , Place , and Information Technology ”, (03), 1–32.
- □Norris, P. (2003). *Digital divide: Civic engagement, information poverty, and the Internet worldwide* (Vol. 40). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- □Ross, M. W. (2005). Typing, doing, and being: sexuality and the internet. *Journal of sex research*, 42(4), 342–52. doi:10.1080/00224490509552290
- □Tichenor, P. J., Donohue, G. A., & Olien, C. N. (1970). Mass media flow and differential growth in knowledge. *Public opinion quarterly*, 34(2), 159-170.
- □Traen, B., Nilsen, T. S., & Stigum, H. (2006). Use of pornography in traditional media and on the internet in Norway. *Journal of Sex Research*, 43(3), 245–254.
- □Van Dijk, J. a. G. M. (2006). Digital divide research, achievements and shortcomings. *Poetics*, 34(4-5), 221–235.

Literatura

- Buckingham, D. (2000). *After the death of childhood: Growing up in the age of electronic media*. London: Polity Press.
  - Postman, N. (1994). *The disappearance of childhood*. New York: Vintage Press.
  - Calvert, S. L., Jordan, A. B., & Cocking, R. R. (2002). *Children in the digital age: Influences of electronic media on development*. Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group.
  - Hargittai, E. (2010). Digital Na(t)ives? Variation in Internet Skills and Uses among Members of the “Net Generation”. *Sociological Inquiry*, 80(1), 92–113. doi:10.1111/j.1475-682X.2009.00317.x
  - Subrahmanyam, K. & Smahel, D. (2011). *Digital youth: The role of media in development*. Springer.
  - Iyer, R., & Eastman, J. K. (2006). The elderly and their attitudes toward the internet: the impact on internet use, purchase, and comparison shopping. *The Journal of Marketing Theory and Practice*, 14(1), 57-67.
  - Morris, A., Goodman, J., & Brading, H. (2007). Internet use and non-use: views of older users. *Universal Access in the Information Society*, 6(1), 43-57.
  - Zickuhr, K., & Madden, M. (2012). *Older adults and internet use*. Pew Internet & American Life Project, 6.
  - Macek, J., Macková, A., Škařupová, K., & Waschková Císařová, L. (2015). *Old and new media in everyday life of Czech audiences*. (Research report.).
  - EUKO: reporty dostupné na online stránkách projektu EU Kids Online.
  - Holloway, D., Green, L. and Livingstone, S. (2013). *Zero to eight. Young children and their internet use*. LSE, London: EU Kids Online
-

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
